

گزارش:

پیشنهاد ثبت اثر در فهرست آثار ملی

حمام پیدکرز

تهیه کننده گزارش: رضا نوروزی - مهرداد سلطانی

۱ - موقعیت طبیعی :

شهرستان ممسنی در شمال غربی استان فارس در فاصله $50^{\circ}35'$ تا $52^{\circ}8'$ طول شرقی و $29^{\circ}23'$ تا $30^{\circ}27'$ عرض شمالی واقع شده است. این شهرستان از چندین بخش تشکیل شده است که بخش ماهور میلانی با ویژگیهای خاص خود از سایر بخشها مجزا می شود. قسمت عمده این بخش را تپه ماهورها تشکیل می دهند. ساختار کوهها عمدتاً گچی می باشد. این منطقه دارای منابع غنی نفت و گاز است. محصولات کشاورزی این منطقه شامل جو و گندم است.

۲ - موقعیت فعلی :

شهرستان نورآباد ممسنی، بخش ماهور میلانی در غرب روستای بیدکوز

۳ - تاریخچه بنا :

این حمام از نظر زمانی متعلق به دوره قاجاریه است. مالک این حمام در حال حاضر، بیژن، هومان و ارسلان باباخانی می باشند.

۴ - مشخصات بنا :

حمام بیدکوز یکی از بناهای باارزش منطقه ماهور میلانی می باشد که در نزدیکی روستای بیدکوز واقع شده است. مصالح ساخت بنا سنگ، گچ و آجر و ساروج می باشد. از آجر بیشتر در قسمت‌هایی از بنا که تماس بیشتری با آب داشته استفاده شده، همچنین در زدن طاقها و پوشش بنا از آجر استفاده شده است.

ورودی حمام در زاویه شرقی قرار داشته که با پنج پله به فضای چهارگوش ورودی وارد می شده است. از این ورودی با یک زاویه ۴۵° دسترسی به سرپینه امکان پذیر می شده است.

فضای سرپینه بصورت یک هشت ضلعی است که ازاره‌های آن از سنگ انابگی ساخته شده است. چهار شامشین در چهار طرف سرپینه ساخته شده است. در زاویه جنوبی یک اتاقک کوچک ساخته شده، کفش‌کنها در زیر شامشینها ساخته شده و کف شامشینها آجر فرش شده است. پوشش سرپینه بصورت عرقچین با استفاده از آجر ساخته شده است. انتهای شامشینها نیز یک طاقچه تعبیه شده است. دسترسی سرپینه به گرمخانه از زاویه غربی است.

گرمخانه از نظر فرم کلی به سرپینه شباهت دارد ولی شامشینها در دو بخش آن ساخته شده است. در گوشه‌های غربی و شرقی نیز دو اتاقک کوچک ساخته شده که اتاقک شرقی به یک جدول کوچک آب و اتاقک غربی به فضای خزینه دسترسی داشته است. شامشینهای این قسمت دارای نورگیر است. سقف گرمخانه نیز همانند سرپینه بصورت عرقچین با استفاده از آجر ساخته شده است. کف حمام نیز سنگ‌فرش شده است. قسمت خزینه در وسط‌های دیگ در کف و در حوضچه در دو طرف آن ساخته شده است. مصالح ساخت خزینه بدلیل وجود آب از آجر و ساروج ساخته شده است.

۵ - نوع بهره‌برداری و خصوصیات بارز بنا؛

این بنا در حال حاضر هیچگونه بهره‌برداری ندارد. از خصوصیات بارز این بنا استفاده از مصالح سنگ و آجر، وجود سرپینه و گرمخانه بصورت هشتی می باشد.

۶ - عوامل تزیین شده و نوع آنها :

عناصر تزیینی خاصی در حمام به چشم نمی خورد ولی ازاره های سنگی را شاید به نومی بتوان کاربردی تزیینی دانست.

۷ - نوع مالکیت بنا و مشخصات ثبت آن در ردیف آثار تاریخی

بنا دارای مالکیت خصوصی است و در حال حاضر متعلق به آقایان ییژنا، هومان و ارسلان باباخانی است. بنا تاکنون در فهرست آثار ملی به ثبت نرسیده است.

۸ - اقدامات انجام شده در مورد بنا با ذکر مشخصات :

بنا تعیین حریم نشده ولی از آن پلان، عکس و گزارش ثبتی تهیه گردیده است.

۹ - توضیح ضروری و اختصاصی بنا :

بنا احتیاج به تعمیرات استحضاطی و اساسی دارد.

اشاره به اقداماتی که در دوره های گذشته روی بنا انجام شده است.

۱ - توسعه و یا تعمیرات دخل و تصرف انجام شده تاکنون :

آثار دخل و تصرف چندانی در بنا به چشم نمی خورد ولی به نظر می رسد داخل حمام اندود شده است. بطور کلی بنا به علت عدم رسیدگی در حال تخریب است.

شماره عکس: ۳

شرح عکس: حمام میدکوز - پشت بام حمام - نمای جنوبی

شماره عکس: ۴

شرح عکس: حمام میدکوز - سرپینه

شماره عکس: ۵

شرح عکس: حمام بیدکوز - کومغانه

شماره عکس: ۶

شرح عکس: حمام بیدکوز - کومغانه و غزنیه

مشان

موتام (AAT)

موتام مشان

موتام مشان

موتام مشان

مشان

موتام مشان

موتام مشان

موتام مشان

موتام مشان

موتام مشان

موتام مشان

موتام مشان

مشان

مشان

